

KOKEMÄKI KAKKULAINEN MAAMIESKOULU

Koekaivaus rautakautisessa kalmistossa

A. Vikkula 1982

KOKEMÄKI KAKKULAINEN MAAMIESKOULU

Koekaivaus rautakautisessa kalmistossa

A. Vikkula 1982

S i s ä l l y s

Arkistotietoja	1
1. JOHDANTO	2
2. MAAMIESKOULUN KALMISTON KOEKAIVAUS	3
3. TUTKIMUKSEN TULOKSET	5
LUETTELOT KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA, NEGATIIVEISTA JA DIAPOSITIIVEISTA	6
KUVATAULU	7
PERUSKARTTAOTE 1:20000 A4	8
YLEISKARTTA 1:500 A4	9

KOKEMÄKI KAKKULAINEN MAAMIESKOULU

Arkistotietoja

Kunta: Kokemäki

Kylä: Kakkulainen

Kohde: Maamieskoulu

Tila: RNro 11, om. Kokemäen maatalousoppilaitos, 32800 KOKEMÄKI

Sijainti: PK 1134 12 KOKEMÄKI

x = 6796 86

y = 572 36

z = n. 40 m

Aikaisemmat tutkimukset: M. Kampman (Kenttämaa) 1924, 1925, kaiv.

E. Sarasmo 1946 inv.

H. Salmo 1952. Satakunnan historia 2. Rautakausi s. 62-63

Löydöt: ^{KM}8338:1-96, 8595:1-10, 8607:1-12, 21628, Hämeen Museo
1200:48, 1205:12, 1243:7, 1299:3-4

Kertomukseen liittyvät kartat: peruskartta 1:20 000 A4 s. 8

yleiskartta 1:500 A4 s. 9

Kertomukseen liittyvät negatiivit: ff. 56167-56170, josta kuvat s. 7.

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: nrot 6477-6479

(Luettelot kertomukseen liittyvistä kartoista, negatiiveista ja diapositiiveista s. 6)

1. JOHDANTO

Museoviraston esihistorian toimiston saatua keväällä 1982 mahdollisuuden toteuttaa tarpeelliseksi koetun koekaivausryhmäkokeilun sain esihistorian toimistosta määräyksen suorittaa koekaivauksia ja kartoituksia yhdeksällä paikkakunnalla kahdessatoista kohteessa sekä mahdollisuuksien mukaan jossain neljästätoista toissijaisesta kohteesta. Tutkittavaksi valittiin kohteita, joita uhkaa jokin maankäyttösuunnitelma tai joissa tällaisia suunnitelmia voidaan epäillä lähitulevaisuudessa tehtävän. Yhdessä tapauksessa tutkimukset tehtiin kaavoittajan toivomuksesta (Salo). Kesä-elokuussa 1982 suoritti koekaivausryhmä kaivauksia tai kartoituksia seuraavissa kohteissa:

Salo, Mahlakankare ja Hopeakankare	2.6. - 16.6.
Piikkiö, Myrskylinna	17.6. - 18.6.
Kalanti, Pietilä	21.6. - 22.6.
Nousiainen, Kirjunpaju	28.6. - 2.7.
Vammala, Tyrväänkylä	5.7. - 9.7.
Kokemäki, Kraviojankangas ja Maamieskoulu	12.7. - 23.7.
Harjavalta, Hiittenharju	26.7. - 29.7.
Pirttikylä, Valsåsen ja Lokåsen	2.8. - 13.8.
Kälviä, Järvelänkangas	16.8. - 20.8.
Iisalmi, Haapakangas	23.8. - 27.8.
Maaninka, Metelinkallio	30.8. - 31.8.
Kitee, Salmela	1.9. - 2.9.

Kenttätöiden lisäksi suoritettiin yhden kuukauden valmistelutyöt sekä kahden kuukauden jälkityöt. Ryhmään kuului allekirjoittaneen lisäksi valt. kand. Leena Hiltula. Aputyövoimaa palkattiin kuhunkin kohteeseen tarpeen mukaan, 1-5 henkeä. Kustannukset (104 300 mk) suoritettiin esihistorian toimiston määrärahalla. Lisäksi kustannuksiin osallistui-
vat Salon ja Kokemäen kaupungit palkkaamalla kumpikin viisi kaivajaa kahdeksi viikoksi sekä Pörtom Hembygdsförening 2 406 markalla.

2. MAAMIESKOULUN KALMISTON KOEKAIVAUS

Kokemäen Maamieskoulun rautakautinen kalmisto sijaitsee Kokemäen Kakkulaisten kylässä Kokemäen kirkolta 1,7 km pohjoisluoteeseen. Kokemäenjoen rantaan on matkaa noin 100 metriä itään ja Kolsin voimalaitokseen noin 0,5 km samaan suuntaan (kartta s. 8). Paikalla on nykyisin Kokemäen maatalousoppilaitos, jonka omistaa Suomen valtio.

Entisen Astalan virkatalon maalle rakennettiin vuonna 1924 nykyistä maatalousoppilaitoksen päärakennusta, jolloin löydettiin merovinkki- ja viikinkiaikaisen polttokenttäkalmiston jäännökset. M. Kenttämää (Kampman) suoritti kaivauksia nykyisen päärakennuksen alla sekä pihamaalla sen luoteispuolella, mutta jo tuolloin oli suuri osa kalmistosta tuhoutunut rakennustöissä. Löydöksiä saatiin kuitenkin talteen runsaasti.

Maatalousoppilaitoksen suunniteltua uusia koulu- ja asuinrakennuksia alueelle katsoi esihistorian toimisto tarpeelliseksi suorittaa koe-kaivauksen, jolla selvitettäisiin vielä jäljellä olevat mahdolliset kalmistoalueet. Koekaivausryhmä suoritti tutkimukset allekirjoittaneen johdolla samanaikaisesti, kun koekaivauksia tehtiin Kokemäen Kraviojankankaalla 19.- 23.7.1982. Apuna oli kaksi koululaista ja yhteensä kaivettiin 32 m².

Maatalousoppilaitoksen päärakennuksen ympäristö näytti jo alkuun joka puolelta tavalla tai toisella rikkoutuneelta. Pihamaa oli tasattu ja päälle oli ajettu hiekkaa. Nurmialueet olivat kivettyjä reunoiltaan ja muuta pihamaata ylempänä. Päärakennuksen pihamaa oli mäennyppylän korkein kohta, ja aikaisempien tutkimusten mukaan on kalmisto sijainnut sen etelään viettävässä rinteessä.

Tutkimus suoritettiin puolen metrin levyisin koeojin sekä 1 x 1 metrin suuruisin koekuopin. Päärakennuksen pihaan SW-NE -suuntaisena

kaivettiin koeoja 100/500-540 sekä sen jatkeet 100/545-557 (väliin jäi kukkapenkki, kuva 1 s. 7, diat 6477, 6479). Ojasta poistettiin pintamaata koneellisesti ja jatkettiin lapiolla noin puolen metrin syvyyteen. Ojan lounaispäässä oli noin 7 metrin matkalla kovaa siirrettyä mullan ja saven sekaista maata, jonka seassa oli nokea ja alla noin 40 cm:n syvyydessä puhtaampaa savea. Mullan ja saven sekoituksesta maasta löytyi noin 10 cm:n syvyydestä miekan nuppi KM 21628, mutta maa oli täysin sekoittunutta (ks. kartta s. 9). Ojan koillispuolella oli koko matkalla puhdasta kovaa ja kivistä hiekkaa, ja ojan keskivaiheilla kaivettiin koneella tarkistuksen vuoksi noin 2 metrin syvyinen kuoppa. Maaperä oli ainakin tuohon syvyyteen asti samanlaista karkeaa moreenia.

Koeojassa 108/490-505, joka oli samansuuntainen kuin oja 100 ja sijaitsi päärakennuksen lounaispuolella, oli päällä kovaa tuotua multaa ja sen alla savea. Oja kaivettiin lapiolla käyttäen apuna rautakankea. Ojassa oli myös jonkin verran kiviä (kuva 2 s. 7, dia 6478).

Koekuopat kaivettiin lapiolla ja ne koordinoitiin koeojiin. Kuopassa 82/500 oli tuotua mullansekaista savea 15 cm ja sen alla puhdas savi. Kuopassa 90/500 oli savea 25 cm ja sen alla kallio (k. 3 s. 7). Koekuopassa 108/512 oli samanlaista kivistä hiekkaa kuin ojan 100 luoteispäässä.

Koekuopassa 120/500 päärakennuksen lounaispuolella huvimajan lähetyvillä oli n. 20 cm tuotua hiekkaa ja sen alla savea. Kuopan kaakkoispuolella oli noin 20 cm:n syvyydessä nokea ja palaneita kiviä sekoittuneena 20 cm:n paksuisena kerroksena ja sen alla oli jälleen puhdasta savea. Nokimaasta ei tehty löytöjä. Lähellä sijoitetuista koekuopista 120/492 ja 126/500 paljastui ohuen mullan alta puhdas savi, jota kaivettiin noin puolen metrin syvyyteen. Koekuopasta 100/476 tuli pihanurmen ja ohuen mullan alta heti vastaan myös puhdas savi.

Varsinaisen kaivaustyön lisäksi tutkittiin nurmialueet metallin-
ilmaisimella.

Kaivausalueita ei vaaattu. Alueesta piirrettiin yleiskartta mitta-
kaavaan 1:500 omiin mittauksiin perustuen (s. 9).

3. TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kaivetun alueen laajuus oli yhteensä 32 m². Aikaisempien tutkimus-
ten mukaan kalmistoa olisi saattanut olla jäljellä päärakennuksen
kaakkois- ja lounaispuolilla. Suunniteltu uudisrakennus ei tule
nykyistä rakennusta pidemmälle kaakkoon, ja kun tämä alue muutenkin
oli selvästi hyvin sekoittunutta ja myllättyä, ei sinne kaivettu
koekuoppia. Pihamaa on aikanaan tasattu perusteellisesti ja koko
mahdollinen kalmistokerros on kuorittu pois. Osa kuoritusta maasta
on nähtävästi siirretty alemmas etelään, missä havaittiin koeojan
100 lounaispäässä noensekaista multamaata, ja mistä kaivauksen ainoa
löytö miekan nuppi KM 21628 löytyi.

Kaivaustöitä vaikeutti se, että maa oli kaikkialla hyvin kovaa. Merk-
kejä ehjästä kalmistokerroksesta ei tavattu missään, ja niilläkin
alueilla, jonne kuoppia ei kaivettu, oli maasto pihaistutusten,
käytävien, kiveysten ja nurmikenttien vuoksi muuttanut selvästi muo-
toaan alkuperäisestä. Ei ole todennäköistä, että Kokemäen Maamies-
koulun kalmistosta olisi säilynyt ainakaan laajuudeltaan merkityk-
sellisiä polttokenttäkalmistoalueita. Tämä tutkimus ei kuitenkaan
ole riittävä toteamaan mahdollisia ruumishautoja, joita saattaisi
olla tutkitun alueen eteläpuolella.

Helsingissä 13.12.1982

Anne Vikkula

FK

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT KARTAT

Ote peruskartalta 1134 12 KOKEMÄKI 1:20000. Hki 1978	A4	s. 8
Yleiskartta 1:500. Kartoitus A. Vikkula/ L. Hiltula	A4	s. 9

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT NEGATIIVIT

f. 56167	Yleiskuva. Maatalousoppilaitoksen purettava päärakennus oikealla, sen vasemmalla puolella pihamaalla vuo- sina 1924-25 tutkittuja alueita. Vasemmalla koeojan 100 paikka. SW-NE.	k. 1	s. 7
f. 56168	Koeoja 108/490-505. NE-SW.	k. 2	s. 7
ff. 56169-56170	Pihanurmikkoa päärakennuksen länsi- puolella, koekuoppien 82/500 ja 90/500 kohdalla. SE-NW.	k. 3	s. 7
	Valok. A. Vikkula 1982		

KERTOMUKSEEN LIITTYVÄT DIAPOSITIIVIT

nro 6477	Yleiskuva. Oikealla maatalousoppilaitoksen päärakennus, sen edessä vuosina 1924-25 tutkittua polttokenttäkal- mistoaluetta. SW-NE.
nro 6478	Koeoja 108/490-505. NE-SW.
nro 6479	Koeoja 100/545-557. SW-NE.
	Valok. A. Vikkula 1982

KOKEMÄKI KAKKULAINEN MAAMIESKOULU

1.

f. 56167

MAATALOUSOPPILAITOKSEN PÄÄ-
RAKENNUS OIKEALLA, SEN EDESSÄ PIHAMAA-
LA YUOSINA 1924;25 TUTKITTUJA ALUEITA
JA NUOLELLA MERKITY 1982 KOEDJAN PAIKKA
(LINJA 100). SW - NE.

2.

f. 56168

KOEDJA 108/490-505. NE - SW.

3.

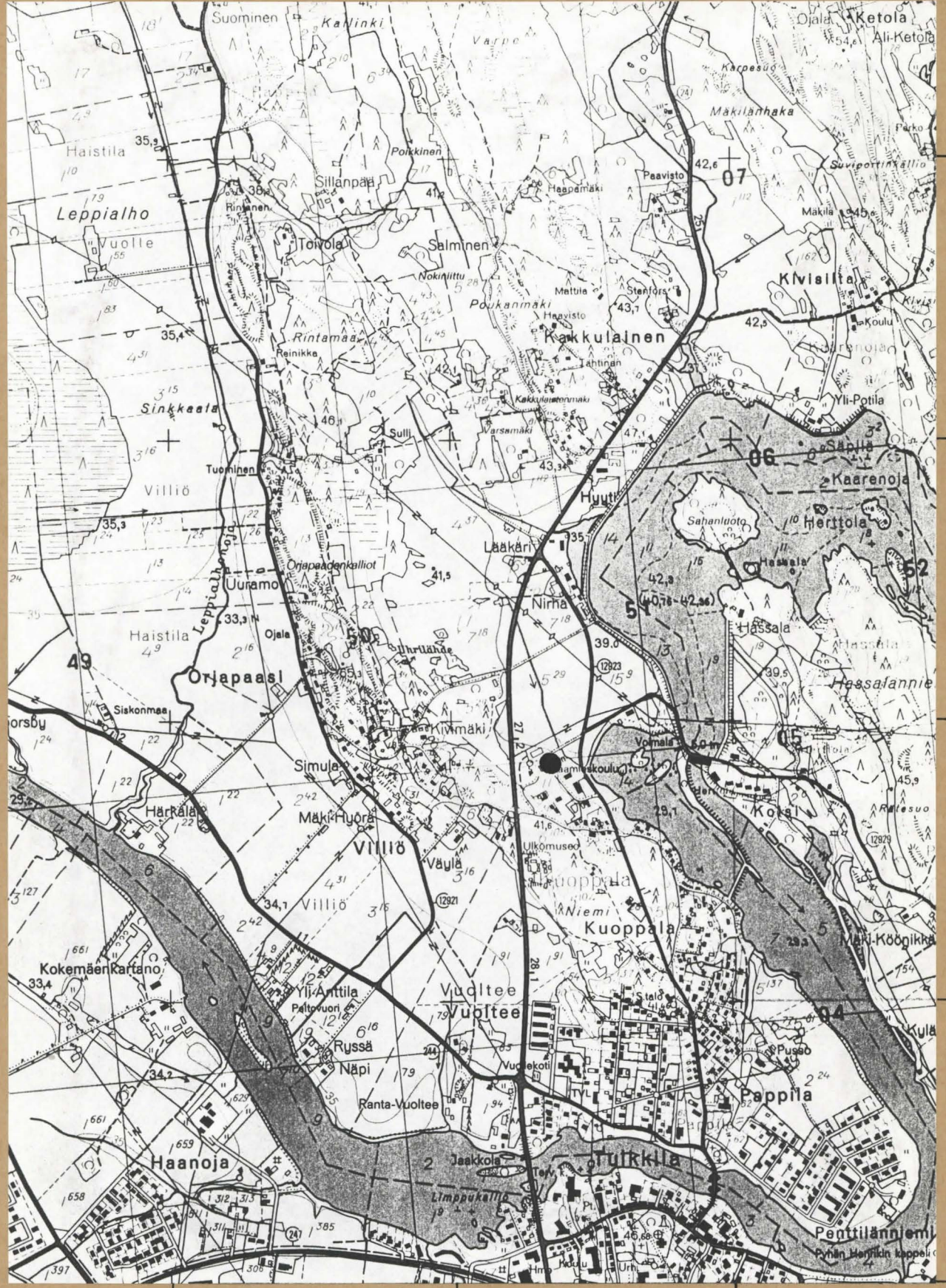

f. 56169-56170

PIHANURMIKkoa PÄÄRAKENNUKSEN LÄNSIPUOLELLA. SE - NW.

KOKEMÄKI KAKKULAINEN MAAMIESKOULU

OTE PERUSKARTALTA 1134 12 KOKEMÄKI 1:20 000 HELSINKI 1978

6799

6798

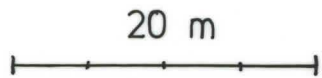
6797

6796

6795

● MAAMIESKOLUN RAUTAKAUPPINEN KALMISTO, KANAUSALUE
 X = 6796 86
 Y = 572 36
 Z = n. 40 m

KOKEMÄKI
 KAKKULAINEN
 MAAMIESKOULU
 A. Vikkula 1982
 yleiskartta
 mk 1:500

- ⊕ | koekuopat ja -ojat
- ☼ ☼ puuta ja pensaita
- ☼ pihanurmikko
- kivi
- kiveys

piirt. A. Vikkula
 L. Hiltula

